

зрілістю, відповідальним ставленням до військово-професійної діяльності та її результатів, адекватною самооцінкою, саморефлексією та активністю в самореалізації у професії офіцера.

Костенко Г.І.

*викладач вищої категорії,
голова комісії економічних дисциплін;*

Гутнік К.О.

викладач другої категорії;

Устенко І.В.

*викладач другої категорії,
Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету*

АКТУАЛЬНІСТЬ МОРАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО СТАНУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ВИКЛАДАЧА

Питання професійної самореалізації, саморозвитку та самовдосконалення викладача є актуальними в сучасних умовах європейської інтеграції освітніх систем та посилення якості підготовки майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах.

В даний час розквіту та прогресу інформатизації та використання новітніх систем, важливу роль відіграє реформація науково-педагогічної культури. Адже ефективне використання розумових, фізичних здібностей людини, її загального потенціалу до розвитку, дає можливість якнайкраще реалізуватися в професійному суспільстві, зокрема оптимізувати робочий процес та підвищити продуктивність праці.

Виявити резерв людських здібностей, особливості взаємодії окремої людини з оточуючим середовищем, на сьогоднішній день стає можливим завдяки різноманітним психологічним теоріям. І хоча їх застосування на практиці не відповідає стовідсотковому точному тлумачення та відповіді на це запитання, вони безумовно надають підґрунтя для роздумів та аналізу. Однією з таких теорій на сьогодні виступає теорія соціонічного вчення.

Доктор педагогічних наук С. О. Сисоєва, відзначає, що рівні професіоналізму викладача являють собою ступені, етапи його руху до високих показників педагогічної праці: рівень володіння професією, адаптація до неї, первинне засвоєння викладачем норм, менталітетів, необхідних прийомів, технологій; рівень педагогічної майстерності як виконання на високому рівні найкращих зразків передового педагогічного досвіду, що були накопичені у професії; володіння прийомами індивідуального підходу до студентів, методами передачі знань; здійснення особистісно орієнтованого навчання; рівень самоактуалізації педагога в професії, усвідомлення можливостей педагогічної професії для розвитку своєї особистості [3].

У глобальній комп'ютерній мережі з легкістю можна натрапити на подібні ілюстрації (Рис. 1), що наголошують на різниці наших професіональностей та морально-стратегічні набуття. На наш погляд, професійні навички переважають над індивідуальними. Такі зміни – це ознака професійного характеру. У характері, що сформувався, ведучим компонентом є система моральних переконань.

Рис. 1. Фактори морально-стратегічного набуття

Джерело: [1]

Зважаючи, що офіційно існують 16 типів особистостей Карла Юнга, що характеризують певні особливості характеру та поведінки для кожного типу професіонала. Ми хочемо запропонувати власну схему поділу, лише на шість позицій, морально-психологічного

стану формування професійної самореалізації викладача. Отже, початківцям і гуру професіоналам притаманні такі риси поведінки:

1. Наставник-сенсорик. Вміє аналізувати та легко доносить до студента будь-яку професійну тему. Порівнюючи факти і зрозумілі поняття розплутає будь-яку задачу. Якісно працює з документацією. Його девіз: нічого зайвого, лише факти.

2. Утопіст-інтуїт. Обґрунтовує професійну думку яскравими образами. Емоції випереджають думку, тому часто трапляються похибки у швидкому сприйнятті соціально-психологічних особливостей студентів. Його девіз: світ прекрасний і чи варто давно думати про деталі?

3. Логік-смик. Цей тип ідеально працює з документацією суворої звітності. У його роботі мало емоцій, лише все чітко та послідовно. Одним словом – «людина-Джон Харрісон». Його девіз: точно – значить добре і правильно, а це якість на розвиток інтелекту.

4. Етик-агент. Він важко підбирає професіональні «метафори», бо хоче вибрати найправильнішу позицію серед оточення студентів. Боїться випадковим словом образити колег, тому його дії – лаконічні та морально стримані. Його девіз: для людей – як для себе і тільки найкраще.

5. Педант-голова. Все робить по плану. Прискіпливий до деталей. Дуже вимогливий щодо розпорядку дня. Якщо вибився з графіка – ситуація майже патова, «все пропало!». Його девіз: ніяких несподіванок і все буде згідно законодавства.

6. Дзига-екстраверт. Швидко контактує з широким контингентом і моментально видає якісні результати. Майстер коротких переговорів. Нудьгує, якщо доводиться довгостроково працювати над однією справою. Його девіз: зрозумів – опрацював – чекаю преміювання.

Ефективність професійної самореалізації викладача тісно пов'язана з професійними досягненнями педагога, одним із яких є якісна підготовка майбутніх фахівців у вищих навчальних закладах. Іншими словами, чим більшого викладач досягає в професійному становленні, тим більше він розвивається як особистість. Специфіка професійної педагогічної самосвідомості полягає у тому, що вона зростає з особистісної самосвідомості, оскільки педагог в процесі виконання своєї професійної діяльності віддає частину себе, своїх духовних ресурсів іншим. Власне, орієнтація на іншого, на взаємодію з цими іншими і визначає той образ педагогічної діяльності, на який орієнтується педагог [3].

Отже, уникнути гострих професійних проблем можна завдяки навичкам визначати психологічні типи. Знання сугестивної функції дозволяє тонко і дуже ефектно сприйняти рівень студента. Аналіз сильних і слабких сторін (власних / студента / колег) допомагає щонайкраще організувати роботу. Таким чином, професійна самореалізація викладача вищого навчального закладу відбувається у процесі педагогічної діяльності та особистісного саморозвитку й самовдосконалення. Успішній професійній самореалізації та саморозвитку викладача сприяють неперервна новітня самоосвіта та інформаційна культура викладача.

Список використаних джерел:

1. Jobs and Professions Worksheets. – Режим доступу: <https://www.google.com.ua/worksheet-jobs-conditionals>.
2. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання: зб. наук.праць. – К.: Атіка, 2005. – С. 5–15.
3. Кайдалова Л. Г. Професійна самореалізація та саморозвиток викладача / Л. Г. Кайдалова // Педагогіка та психологія. – 2011. – Вип. 39. – С. 16-21. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_39_4.
4. Романова Ганна. Психолого-педагогічна підготовка як чинник професійної самореалізації викладачів економічного університету / Ганна Романова // Вісник Львівського університету Серія Педагогіка. – 2009. – Вип. 25. – Ч. 3. – С. 167-175.
5. Скок М. А. Ціннісні орієнтації особистості сучасного студента // Чернігівський державний педагогічний університет ім. Т. Г. Шевченка. Вісник ЧДПУ. – Чернігів, 2002. – Вип. 11: Серія: Психологічні науки. – С. 128-132.
6. Шалова С. Ю. Професійно-педагогічні цінності в сучасному суспільстві / С. Ю. Шалова // Известия Южного федерального университета. Серия: Педагогические науки. – 2009. – № 5. – С. 15-21.